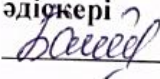

Келісілді
«Ертөстік» балабақшасы МКҚК
әдіскері
 Байгонова А.Х.

Бекітемін
«Ертөстік» балабақшасы МКҚК
менгерушісі

«02» 09 2024ж. Ержанова Т.М.

**2024-2025 оқу жылына арналған вариативтік компонент
перспективалық жоспары**

**Перспективный план работы по вариативному компоненту
на 2024-2025 учебный год**

**«Жүргіншінің ғылыми мектебі»
(ересек топ №1 «Көжектер»)**

Көкшетау қаласы

«Жүргіншінің ғылыми мектебі»

Түсініктеме хат

Баланың қоршаған ортасы – тек қана отбасы, мектеп емес, ол балалар ойнайтын алаңшық және көше. Көше өзіне көп көңіл аударады, өйткені көшеде зымырап әр түрлі әдемі машиналар, автобустар, жүк машиналар жүреді. Кішкентай кезінен бастап балалар тоқтаусыз жолдан өздеріне ерекше заттарды бөледі. Тап сол балаларды көшеге тартады, сол жерде бала өзің көрсете алады.

Өзектілік және өмірге деген қажеттілік, балаларды әлбетте жол жүру ережесіне үйрету қажет.

Мектеп жасына дейінгі балалар жолда тұрған ықтимал қауіпті, тез ауысатын жолдағы жағдайды күні бұрын білмейді. Олар жолшы бөлігіне велосипедпен жүруге немесе жол үстінде қызықты ойындар ойнауға болады деп есептейді .

Барлық сол алғышарттармен үздіксіз білімнің балабақшада жол жүру ережесі вариативтік компоненттің тудыру қажеттілігін тұғызды.

Әдістемелік нұсқау жолда қауіпсіздік мәселесін, баланың әр түрлі жағдайдағы бағдарлауын шешеді.

Мақсаты:

Жолда қауіпсіздік тәртібін сақтау дағдысын қалыптастыру.

Оны жүзеге асыру үшін алдымызға бірнеше мақсат қою қажет:

- Балалардың жол жүру ережесін саналы түрде үйренуі үшін жағдай жасау керек.
- Жол қозғалыс қатысушылардың ортақ деңгейіндегі мәдениетін көтеру.
- Балаларды сауатты жүргіншілер болуға тәрбиелеу.
- Шығармашылық және ойлау қаблеттерін дамыту.

Бұл мақсаттарды арнайы танымдық ұйымдастырылған сабақтар арқылы жүзеге асырып , әңгіме, көліктердің қозғалысын бақылау, саяхаттар, көрнекіліктер, әдеби кітаптарды оқу, мақал-мәтелдерді жаттау, жұмбақтар жасыру, дамыту, танымдық, сюжеттік-рольдік ойындар, сайыстық ойындар, қимылды ойындар, мерекелер, ойын-сауықтар, сайыстар, мультфильмдер қарау, слайд жүргізу, Жол Жүру ережесі бұрышын безендіру арқылы шешіледі.

Міндеті:

- жол жүру бағдарламасы жас ерекшеліктеріне сай келуі.
- балалардың үйренуіне қолайлығы.
- іс-шараларды жүйелі түрде өткізу жоспарға сәйкес жасалуы қажет.
- теория мен практика байланысы.

Әдістемелік кепілдемелер:

Балалардың түсінігіне өзін-өзі ұстау мәдениетін жеткізу үшін, оқу-тәрбие жұмыстарында кешенді жолдармен жалпы дидактикалық ұстанымдарды ескерген жөн:

- қолжетілімділік
- ғылымдылығы
- саналы
- ізбасарлығы
- көрнекілік
- қағида мен тәжірибе байланысы
- білімді, дағдыны ұсталықты меңгеру.

Осы ұстанымдарды жұмыста ескеру үшін :

- 1.Балаларға үйретпес бұрын тәрбиешілердің өздері ЖЖЕ біліп, ұстанған жөн.
- 2.Әр түрлі ақпараттық деректе топтамасы:
 - зерттемесі, мақсатты саяхат.
 - көрнекі-құралдар.

3. Ақпараттық стендті безендіруді ойластыру.

4. Әрдайым қауіпсіз жол жүру білімдеріне мониторинг өткізу (оқу жыл басы мен аяғы).
Жыл аяғында балалар мыналарды білулері қажет:

ЖЖЕ жөніндегі қабылданған білімдері мен дағдыларын толықтырып, кеңейтіп жаңа ұғымдарды қосқан жөн.

1. Балалар жолда болған келеңсіз жағдайларды өздері шешіп білуі қажет.
2. Жолаушы жеңіл, құрылыс транспорт түрлерін ажырата алуы қажет.
3. Абайлау, тыйым салу, хаттаушы жол белгілерін білуі тиіс

Оқыту-үйрету әдістерін түрлендіру (жеке, топтық) алға қойған мақсат пен міндеттерді ойдағыдай жүзеге асырады.

Түзету-тәрбиелеу әдістері:

- көрнекі
- ойын
- тәжірибелі
- ауызша
- зерттеуші

Негізгі жұмыс формалары:

- сабақтар
- әңгіме
- саяхат
- мақсатты серуендер
- әдеби кітаптар оқу
- көрнекі-құралдар мен жұмыс
- викторина
- жатқа жаттау
- нұсқалар
- мәселенің шешімін табу
- сурет байқауларын өткізу
- шығармашылық әңгімелеу
- Қимылды, дидактикалық, сөздік ойындар
- стенд безендіру
- саусақты гимнастика
- сауалнама
- ойын-сауықтарға, мерекелерге, шығармашылық байқауларға қатысу.

Бағдарлама мақсатына жету үшін мына жұмыс мазмұнының мәселесін айқындау, жеке мамандардың балалармен жұмыс жасау әдістерін ұйымдастыру. Берілген жұмыстардың әдістемелік сүйемелдеуі қамтамасыз етілген. Педагогикалық барысқа ұйымдастыру оқу іс-әрекеті кіреді.

Ересек және мектепалды даярлық топтарымен жұмыс жүргізгенде экскурсия, серуен ұйымдастыру аса маңызды. Жаяу жүргіншілердің тәжірибелі дағдысын меңгереді.

Экскурсия мен бақылау мыналарды қалыптастырады:

- кеңістік жайлы
- объектілердің пішіні мен көлемі
- көшедегі бағыт-бағдар жыл мезгілдеріне сәйкес

Міндетіне орай экскурсиялар танымды, нақтылаушы, яғни қортындылаушы болып келеді. Мектепке дейінгі жаста ойын-тренингі айрықша тиімді, балалар тәжірибелі түрде білімдері мен дағдыларын меңгереді. Қимылды және сюжеттік-рөлдік ойындар ойнау барысында балалар ЖЖЕ-ін автоматты түрде меңгеріп алады, бұл әдістер қызықты және тиімді болады.

Дидактикалық, қимылды және ойын-жаттығу ойындардың мақсаты:

- Балаларды жол білгілерін айыра білуге үйрету.
- Балалардың ЖЖЕ туралы білімдерін бекіту.
- Жаяу жүргіншілер және жүргізушілер туралы білімдерін толықтыру.
- Кеңістікті бағдарлау (көшеде, қағаз бетінде және бөлмеде).
- Рольдік дағдысын қалыптастыру.
- Балалардың сөздік қорын байыту.

Көрнекі-құралдар:

- көше суреттері
- дамыту, дидактикалық, сюжеттік ойындар
- фланелеграф, плакаттар, сюжеттік суреттер
- тасымалды бағдаршам
- көлікті ойыншықтар
- конструктор және құрылыс блоктар

Сюжеттік-рөльдік ойындарға арналған атрибуттар:

- ысқырғыш, инспектордың бас киімі
- тасымалды жол белгілер
- «жүргіншінің өткелі»
- «жаяу жүргіншіге тыйым салу» белгісі
- автобус аялдамасы
- «абайлаңыз балалар» белгісі
- «телефон»
- «жедел жәрдем пункті»

Қосалқы заттар:

- компьютер, видеофильмдер, слайдтар, мультфильмдер
- тақырып бойынша үлестірмелі материалдар,
- балаларға арналған әдебиет, әдістемелік әдебиет, үнтаспа.

Бұл жұмыс аптасына 1 рет өткізіледі, жылдық жалпы сабақ саны-36

Бұл кітапта берілген сабақ үлгісі-36

Сабақ ұзақтығы- 25 -30 минут.

Мектепалды даярлық тобы бойынша ЖЖЕ ескертуге арналған перспективалық жоспар

Айы/ Апта күндері	Тақырыбы	Мақсаты мен міндеті
Қыркүйек		
1 апта	Серуен «Жолда абай бол!»	Жол жүру ережелерін сақтауға үйрету. Далада, жолда мұқият болуға тәрбиелеу.
2 апта	«Көлік түрлері»	Көлік және адамдар жүрісін бақылай, әңгімелей білуге жаттықтыру.
3 апта	«Жүк машинасы» құрастыру	Қорапшалардан құрастыра, жүк машинасының құрылысы әрі пайдасымен таныстыру
4 апта	«Жаяу жүргіншілер» Құрылыс материалдарымен ойын	Көшеде жүру машықтарына баулу
Қазан		
1 апта	«Жол белгісі»	Балаларға жол белгісі туралы түсінік беру. Оларға өндіріске қажетсіз заттардан жол белгілерін жасауды үйрету.
2 апта	«Бағдаршам-біздің досымыз!»	Жолда жүру ережесіне сәйкес бағдаршамның атқаратын жұмысы туралы түсінігін дамыту.
3 апта	М. Жаманбалинов «Шофер» оқу	Жүргізушінің қызметін әңгімелеу.
4 апта	«Көше қиылысына саяхат»	Көргендерін өз сөздерімен әңгімелеп айта білу, есте сақтауын, ойын, көше қиылысы туралы ұғымын арттыру.
Қараша		
1 апта	«Көшеде жүру ережесі»	Балалардың көшеде жүру ережелері туралы түсініктерін кеңейту. Үстел үсті ойыны арқылы бағдаршам, негізгі жол, жиек жол, жол өткелдері, машина, көлік түрлері, жайында нақтылай білім беру.
2 апта	Өткен сабаққа тоқталу	Ойындар арқылы өткен сабақты пысықтау.
3 апта	«Жол белгілері » еліне саяхат	Жолда жүру ережелері туралы алған білімін тиянақтау. Балаларды мейрімділікке, байқағыштыққа тәрбиелеу.
4 апта	«Мен-көшедемін»	Жолда жүру ережелері туралы мағлұматтар беру, алған білімдерін іс жүзінде қолдануға қызығушылығын тудыру.
Желтоқсан		

1 апта	Сюжеттік –рольдік ойын «Автобус»	Қоғамдық көліктерде айғайлауға, қатты сөйлеуге болмайтынын ескерту. Автобуска кіргенде үлкен адамдарға, қарт әже мен атаға орын беру.
2 апта	Балалармен әңгіме: «Мен көліктер туралы не білемін»	Көліктер туралы түсініктерін қалыптастыру. Көліктердің тарихын әңгімелеу. Балалардың ой –қиялын дамыту.
3 апта	Апликация «Менің сүйікті жол белгім.»	Балалар жол белгілерін еске түсіріп, өздері ұнататын жол белгісін әңгімелейді. Тазалыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу
4 апта	Ойын-сауық: «Жол белгісін білеміз бе?»	Көшеде жүру ережесі арқылы жолда жүру мәдениетін үйретіп, сақтыққа тәрбиелеу
Қантар		
1 апта	«Жол тәртібін сақтайық»	Жол қауіпсіздігін есте сақтауға, білуге жол ережесінің белгілерімен жүре білуге үйрету.
2 апта	«Жолда өте біл» дидактикалық ойын	Жол жүру ережесі бойынша балалардың білімдерін бекіту. (бағдаршамның берген белгісі, жүргінші жол) белсенділігін, назарын тәрбиелеу. Ойын ойнау арқылы балаларды жолда тәртіп сақтауға тәрбиелеу..
3 апта	«Бағдаршам» ойыны	Тәрбиеші балаларға жол белгілері туралы түсінік береді. Ойын шартын бұзбауға тәрбиелеу.
4 апта	«Балалардың көшеде және жолда өзін ұстау ережелері»	Қалада балалармен болатын жол-көлік оқиғаларының жол полициясының мәлеметтері бойынша мысалдарын айтып, түсіндіру
Ақпан		
1 апта	«Маша мен аюды жол ережесімен таныстыру»	Балалар Маша мен аюды жолда жүру ережесін есте сақтауға, жол белгілерін неше түрі бар, оны білу не үшін қажет, бағдаршамның, жол белгілерінің атқаратын қызметі қандай екенін үйретеді.
2 апта	Серуен. Қар жинайтын машинаның жұмысын бақылау.	Қыс мезгілінде адам еңбегін жеңілдететін машиналармен таныстыруды жалғастырып, қоршаған орта білімдерін толықтыру. Жол қандай, көліктер қандай екенін әңгімелеу. Жаз және қыс мезгіліндегі көліктердің және жүргіншілердің айырмашылығын атау.
3 апта	Ойын-сауық «Жолда мұқият бол!»	Балаларды жолда жүру ережесімен таныстыру, есте сақтауға үйрету, жол қауіпсіздігін, өз өмірлерін сақтай білуге тәрбиелеу. Жол белгілерін айыра білу дағдыдарын қалыптастыру, жол ережесін білудің маңызды екенін түсіндіру.

4 апта	«Жолдағы көліктер»	Сурет салу арқылы балалар көлік түрлерін еске түсіреді. Ой-қиялын дамыту. Жолда жол белгілерін және бағдаршамды белгілеу.
Наурыз		
1 апта	Қимылды ойын: «Торғайлар мен автомобиль»	Балалардың ойынға деген қызығушылықтарын арттыру. Ойын шарттын бұзбауға тәрбиелеу
2 апта	Ойын, тренинг «Қызыл, сары, жасыл»	Жол және адам өмірінің қауіпсіздігін алдын алу. Балаларды бағдаршам туралы жол ережелерін маңызды екенін ұғындыру.
3 апта	Дидактикалық ойын: «Қандай белгі екенін тап?»	Жол белгілерін ажырата білуге, балалардың жолда жүру ережелері жайында білімдерін бекіту; күнделікті өмірде алған білімін өз бетінше қолдана алуға тәрбиелеу.
4 апта	Мультфильм көрейік «Жол жүру ережелері»	Балалардың жолда жүру туралы алған білімдерін тиянқтау. Мультфильм көру арқылы қызығушылықтарын тудыру. Балаларды мейрімділікке, байқағыштыққа тәрбиелеу.
Сәуір		
1 апта	«Жас жүргіншінің мектебі»	Балалармен жол жүру ережелін пысықтау. Жауапкершілікке тәрбиелеу.
2 апта	Қ Шағыр «Реттеуші» оқу.	Балаларды реттеуші мамандығымен таныстыру.
3 апта	Серуен Транспорттарға, бағдаршамға бақылау.	Көліктер бағдаршам арқылы өз бағыттарына жүре алады. Бағдаршамның қызылшамы жанған кезде көліктер жүреді, ал қызғылт сары түсті шамы жанған кезде көліктер тоқтап жаяу адамдар жүруге дайындалады, жасыл шамы жанған кезде жаяу адамдар жолдан өтуіне болатынын үйрету.
4 апта	Құрастыру «Бағдаршам»	Балалардың құрастыруға деген ынталарын арттырып, жол белгілері ережелерін есте сақтауға үйрету. Жұмыс барысында бір-біріне кедергі жасамауға, бастаған істерін тиянақты аяқтауға үйрету.
Мамыр		
1 апта	Әңгімелеу «Көліктер бізге қалай көмектеседі»	Көліктер түрлерін еске түсіру және олар адамдарға қандай пайда әкелетінің әңгімелеу.
2 апта	Дид/ойын: «Ақылды машиналар»	Адамдардың жұмыстарын жеңілтуде машиналардың көмегі туралы балалардың білімдерін бекіту. Істейтін қызметтеріне қарай машиналарды топтастыруға, аттарын дұрыс атауға үйрету, сөздік қорларын молайту: бульдозер, көтергіш кран, жедел жәрдем, ауыр жүк машина, қар тазалайтын машина т.б...

3 апта	«Жол тәртібін білейік»	Жалпы жол белгілерімен балаларды таныстыруды жалғастыру, жол белгілерін айыра білу дағдыларын қалыптастыру. Іс жүзінде қолдануға қызығушылықтарын тудыру, жолда жүру тәртібін сақтауға тәрбиелеу.
4 апта	КВН «Жол әліппесі»	Жол жүру ережелерін бекіту және оларды ойындарда қолдану. Балалардың тапқырлығын дамыту. Бір-бірін түсінуге, достыққа тәрбиелеу.